

JAUNAIS CELS

AGROFIRMAS «KRASNIJ OKTJABRĪ» PARTIJAS, ARODBIEDRĪBAS, KOMJAUNATNES KOMITEJU UN ADMINISTRĀCIJAS ORGĀNS

Cena 2 kap.

UZVĀRĒTĀJI PAVASARA LAUKU DARBU SOCIĀLISTISKAJĀ SACENSĪBĀ

AUGSNES KULTIVĒŠANĀ:

A. Poškāns izstrādāji 30,5 normas, J. Podiņš — 19,1 normu, V. Amosovs — 16,5 normas. Kāpurķēžu traktoru grupā V. Podskočevs — 27,6 normas, P. Čiņš — 26,7 normas, P. Groza — 26,3 normas.

MINERĀLMĒSLU IESTRĀDE:

J. Ozoliņš — 57,1 norma, G. Sobolevs — 33,2 normas, A. Gvoz-

devs — 33,1 norma.

GRAUDAUGU SĒJĀ:

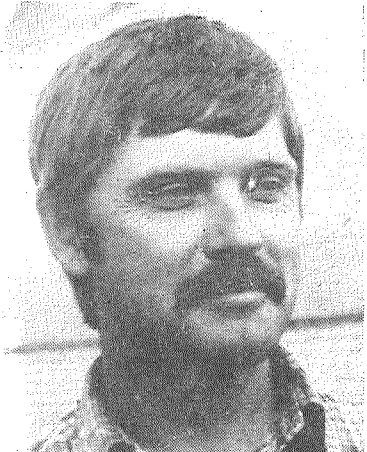
V. Timošenko — 22,2, P. Leonovs — 19,2 normas — abi strādā ar ritenraktoriem, S. Rubens — 7,5 normas, strādā ar kāpurķēžu traktoru.

KARTUPEĻU STĀDĪŠANĀ:

V. Agafonovs — 8,5 normas, V. Solovjovs — 5,1 norma, J. Mazjānis — 5,1 norma.

LĪNU SĒJĀ:

A. Jevdokimovs — 7,2 normas, G. Isajevs — 7,8 normas.

LOPBĀRĪBAS BIEŠU SĒJĀ:

P. Skutelis — 5,9 normas.

ZĀLĀJU SĒJĀ:

P. Pastars — 13,8 normas.

KUKUROZAS SĒJĀ:

A. Rudzāts — 2,8 normas, P. Mūrnieks — 2,8 normas.

Visiem šiem mehanizatoriem saskaņā ar nolikumu piešķirtas prēmijas.

Attēlos: Vladimirs Agafonovs, Vasilijs Timošenko un Aivars Pokšāns

Rīt — bērnības svētki

Rīt savus tradicionālos un gadskārtējos svētkus svin agrofīrmas vismazākā paaudze — notiek bērnības svētki. Kaut gan uz svinīgo pasākumu kopā ar vecākiem, krusttēviem un krustmāmiņām aicināti tie, kuriem šogad bija, ir vai būs četri gadiņi, uz svētkiem ieradās arī viņu vēl mazākie, kā arī vecākie brāļi un māsas.

Rīt svinīgi uzpostajā kultūras nama lielajā zālē, šodien siera rūpnīcā skanēs jautras balsis, čalas, būs papildnam ziedu, pieaugušo nopietnās un reizē norūpējušās, bet tāpat kopīgās jautrības un prieka skartās sejas.

Būs apsveikumi, labi vēlējumi, būs prieks un cerības, lai mazuļi izaugtu par savas lielās Dzimtenes godīgiem, strādīgiem, tās cienīgiem pilsoņiem.

Rīt uz svētkiem aicināti 50 mazie gaviļņieki. Bet nākamgad tādus pašus svētkus baudīs tie, kuriem šogad vēl trīs gadiņi. Un paklausīsim aicinājumam, ko bērnu dzejojīt izteicis mūsu lielais Rainis:

«Sanāciet visi radīņi:
Šodien man četri gadiņi!»

ES — PADOMJU SAVIENĪBAS PILSONIS

Tā tagad ar pilnām tiesībām var sacīt tie četrpadsmit Riebiņu vidusskolas audzēkņi, kuri 27. maijā svinīgā atmosfērā saņēma savas pases. Ciema izpildkomitejas ēkā tās viņiem izsniedza ciema Tautas deputātu padomes priekšsēdētāja A. Ķumašova.

Silti skanēja partijas biroja sekretāres Z. Agafonovas, jaunāko biedru — pionieru apsveikuma vārdi, dzejas rindas.

«APSEJĪBAS — 88»

28. maijā jau no paša rīta Preiļu parkā uz salīpas valdītāja rosmē. Viss bija uzposts lauku darba darītāju uzņemšanai un svētkiem «Apsējības — 88». Agrorūpnieciskā kompleksa darbinieku arodbiedrības Preiļu rajona komiteja kopā ar rajona agrorūpniecisko apvienību, apkopojusi sociālistiskās sacensības rezultātus, par uzvarētājiem pavasara sējā atzina Dzeržinska kolhozu, mūsu agrofīrmas «Krasnij Oktjabrj» (otrā vietā) un M. Gorkija kolhozu. So saimniecību pārstāvjus sveica rajona agrorūpnieciskās apvienības priekšsēdētājs V. Korotkovs, pasniedzot RARA un agrorūpnieciskā kompleksa darbinieku arodbiedrības Preiļu rajona komitejas Goda rakstus un ozola vainagus.

Saimniecību pārstāvjiem vajadzēja atbildēt uz dažādiem gan nopietniem, gan humoristiskiem jautājumiem, kuras uzdeva viens no galvenajiem šī pasākuma organizatoriem — agrorūpnieciskās apvienības galvenais agro-

Tajā pašā dienā, dažas stundas vēlāk, Riebiņu kultūras namā notika vēl vieni — pilngadības svētki, diena, kad jaunieši atvadās no bērnības un sastopas ar pieauguša cilvēka dzīvi. Atbildīgs laiks. Viss vēl ir priekšā, valā visi ceļi, taču pienācis laiks izvēlēties savu — vienīgo un par spīti visām grūtībām censties godam noiet to.

Sajā svinīgajā pilngadības apliecināšanas dienā jubilārus sveikt bija ieradusies viņu vecāki, citi tuvinieki, draugi. Pilngadniekiem fika vēlīns daudz sirsniņu vārdu. Sabiedrības vārdā viņus sveica A. Tumašova, Z. Agafonova, agrofīrmas komjaunieši lasīja dzejoļus. Svinību «vainiekus» ar dziesmām godināja kultūras nama vokāli instrumentālā grupa J. Mūrnieka vadībā.

Matīlija LAPOŠKO

PANORĀMA

Jārīkojas jau šodien

Spriega un daudzveidīga bija 30. maijā notikušās agrofīrmas partijas pirmorganizācijas kopējās sapulces darba kārtība. Taču katrā uzstāšanās, ikviena izteiktā ideja bija virzīta uz vienu kopīgu degpunktu. Par šādu kritēriju punktu tam, kā kolektīvā norit pārkārtošanās, cik vērti ir mūsu plāni un sasniegumi, kļuvusi 19. Vissavienības partijas konference, PSKP Centrālās Komitejas tēzes, kuras nodotas plašai komunistu un bezparteijsko apspriešanai.

Nemsim kaut vai, piemēram, pirmo un galveno sapulces darba kārtības punktu — saimnieciskā aprēķina ieviešana agrofīrmas struktūrvienībās. Šodien katram ir zināms, ka visu ražošanas kolektīvu darba pārkārtošana uz pilnu saimniecisko aprēķinu, pašapmaksāšanos un pašfinansēšanos ir radikālās ekonomiskās reformas pamatā. Lai šis process varētu sekmīgi risināties, nepieciešams jau zināms iekšējā saimnieciskā aprēķina, ekonomiskās vadības metožu attīstības līmenis. Daudz ko šeit vajag nopietni pārdomāt, paskatīties uz savu darbu no perspektīvas viedokļa.

Tieši tāda pieeja bija agrofīrmas galvenajam ekonomistam, komunistam Anatolijam Sabanskim, kurš bija sagatavojis ziņojumu par pirmo darba kārtības jautājumu. Vispirms viņš raksturoja agrofīrmu «Krasnij Oktjabrj» kā daudznozaru uzņēmumu, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu, uzglabāšanu, sagādā un pārstrādāšanu. Mūsu kolektīva darba rezultāti, ja tos salīdzina ar republikas vidējiem, jāuzskata par sasniegumiem. Piemēram, pagājušajā

gadā republikā uz 100 hektāriem lauksaimniecībā izmantojamās zemes ražoja 623 centnerus piena un 157 centnerus gaļas. Mūsu agrofīrma šie rādītāji ir attiecīgi 1296 un 310 centneri, tas ir, pārsniedz republikas vidējos gandrīz divas reizes. Iepriecinoši ir arī šī gada pirmā ceturkšņa rezultāti. Plāna uzdevumus un sociālistiskās saistības izpildījuši gan kolhozieki, gan pārstrādājošo uzņēmumu darba kolektīvi.

Tomēr ražošanas attīstības stratēģija šodien prasa jaunu pieeju. Tieši par perspektīvu domājot, agrofīrmā tiek izvērstā kapitālā celtniecība, attīstās tirdzniecība. Pagājušā gada beigās sāka darboties desu cehs. Tuvojas laiks, kad ekspluatācijā jānodod maizes ceptuve un kartupeļu «čipsu» cehs cietes rūpnīcā.

Taču šeit ir arī savas problēmas. Apstākļos, kad kolhozagrofīrmas darbības pamatā ir stingri pašapmaksāšanās un pašfinansēšanās principi, attiecībām ar jaunizveidotajām struktūrapakšvienībām jābalstās uz stabili ekonomisku pamatu — pilnu saimniecisko aprēķinu. Tas jau tiek ievērots projektā un konstruktora biroja, siera rūpnīcas, līnu fabrikas un cietes rūpnīcas saimnieciskajā darbībā.

Šādas attiecības paredz, ka katrā kolhozagrofīrmas struktūrvienībā tiek plaši attīstīts iekšējais saimnieciskais aprēķins, kas paredz ekonomiskos stimulus gan visa kolektīva, gan katrā kolektīva locekļa darba atdeves veicināšanai. Tas prasa jau tuvākajā laikā atrisināt ļoti svarīgu uzdevumu — ieviest saimnieciskā aprēķina attiecī-

bas celtniecībā, mehāniskajās darbnīcās, mašīnu un traktoru parkā, auto-transporta un palīgrāžošanas nozarēs.

Lai šo uzdevumu varētu sekmīgi realizēt, galvenais noteikums ir — speciālistu, struktūrvienību vadītāju, ierindas kolhozieku un strādnieku iniciatīva. Nevarētu teikt, ka viņi slikti orientējas jaunajās darba organizācijas un apmaksas formās. Jo agrofīrmā jau ir notikuši daudz un dažādi semināri par šo tematu, sekmīgi norisējušas nodarbinātības ekonomisko mācību sistēmas. Tagad pienācis laiks iegūtās zināšanas izmantot praksē.

Jaunās darba organizācijas un samaksas formas nav iedomājamas bez visai augsta grāmatvedības uzskaites līmeņa. Pagaidām tā vēl nav tajā attīstības pakāpē, kādu prasa iekšējais saimnieciskais aprēķins. Neatliekot ne dienu, vistuvākajā laikā grāmatvedības uzskaitē jāpadara elastīgāka un efektīvāka, lai tā atbilstu pilna saimnieciskā aprēķina ieviešanas vajadzībām kolektīvā. Jāievieš darba samaksas sistēma atkarībā no bruto produkcijas, jāpanāk, lai darba samaksa aizšķersotu ceļu liekiem izdevumiem, kļūtu par stimulu resursu un materiālu ekonomijai un taupībai. Plaši jāievieš arī visas kolektīvā darbuzņēmuma formas, jāskaitot nomas līgumus. Liela loma te ir arī audzināšanai darbam. Saimnieciskā aprēķina būtība jānoved līdz katram darba darītājam. Un jāsāk rīkofies.

Tieši uz aktīvu rīcību komunistus aicināja agrofīrmas ģenerāldirektors Romualds Kavinskis.

Lai strādnieks un kalpotājs saņem 500-600 rubļu mēnesī. Vajag Nobeigums 2 lpp.

UZŅEMTI PSKP KANDIDĀTOS

Gatavojoties PSKP 19. Vissavienības konferencei, dzīva rosība valda visos sabiedrības slāņos. Jaunu aktivitātes vilni radījušas konferences tēzes, kas nodotas vīstautas apspriešanai. Līdz ar to vēl vairāk palielinājusies Komunistiskās partijas autoritāte, tās pievilksanas spēks. PSKP biedru kandidātos uzņemt eksperimentālā projektu un konstruēšanas biroja inženieris konstruktors Mihails Kuzņecovs un desu ceha strādnieks Vitālijs Viškers.

Pašlaik agrofīrmas partijas organizācijā ir astoņi biedru kandidāti.

Dabai vienmēr taisnība, kļūdas nāk no cilvēkiem

Daba nav svētnīca, bet gan darbnīca, un cilvēks tajā strādnieks.

I. Turgeņevs

LAI VIENO DOMA: TĒ IR

MŪSU MĀJAS

Apkārtējās vides aizsardzības jautājumi ir ļoti aktuāli, nodarbina ne tikai speciālistus, bet arī plašus sabiedrības slāņus. Tās aizsardzības pasākumiem ir ne vien liela ekonomiska, bet arī tālejoša sociāla nozīme, jo atstāj ietekmi uz cilvēka darbu un sadzīves apstākļiem. Tīra un skaista vide rada labu pašsajūtu, kalpo veselībai. Saglabājot tīru ūdeni, gaisu, augsni, mērķtiecīgi un lietderīgi izmantojot dabas resursus, rodas liels ieguvums tautas saimniecībā.

Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrību pirmorganizāciju pamatuzdevums ir mūsdienu sarežģītajos apstākļos veidot ekoloģisko domāšanu, ieaudzināt cilvēkos saudzīgas izturēšanās pret dabas bagātībām nepieciešamību, lai tās saglabātu nākamajām paaudzēm. Un ne jau tikai kokam nelauziet zarus — tam arī sāv savā īpatnējā veidā, bet ekoloģiskā domāšana pašlaik līdzās atbrūņošanās problēmai ir viena no svarīgākajām lietām pasaulē. Ne jau velti šos divus jēdzienus parasti raksturo blakus.

Nepieciešama kopīga ekoloģiskās audzināšanas sistēma, kuras izveidošanu vecākiem jāsaikā jau ģimenēs. Tad to attīsta bērnu dārzos, vispārīgajās skolās, uzņēmumos, kolhozos un padomju saimniecībās, citās darba vietās.

5. JŪNIJS — VISPASAULES APKĀRTĒJĀS VIDES AIZSARDZĪBAS DIENA

Mūsu dzimtenes dabas ainavas neatņemama sastāvdaļa ir mazās upī-

tes, ezeri, dīķi. Ne tikai rotā zemi, bet tiem ir liela saimnieciska nozīme, jo arī šie ūdeņi ir daļa no valsts ūdeņu fonda. Satrauc Feimankas sliktais ekoloģiskais stāvoklis. Tā apliecina, cik nepārdomāti esam saimniekojuši savos laukos, pilsētās un ciemos. Šis upītes likteni negatīvā virzienā ietekmē arī tas, ka nenopietni tiek veikti ūdens aizsardzības pasākumi.

Kas jādara, lai piesārņojumu mazajās upītēs samazinātu un vispār novērstu? Daudz ir pasākumu. Piemērojam tikai dažus, ko jāzina katram lauksaimniecībā vai rūpniecībā strādājošam.

Vispirms jāpanāk 100 metru piekrastes joslas, šīs dabīgās attīrīšanas ierīces, respektēšana. Likums par to, ka vietās, kur krasti stāvi, ger upēm jābūt vai nu krūmu audzēm, vai zālājiem līdzinās vietās, pieņemts 1979. gadā, bet to bieži neievēro.

Arājam, kurš pavasarī izbrauc tīrumā, jāatceras, ka tuvāk par 10 metriem nedrīkst arī pie upes. Stingrā režīma joslā, kas ir 10 metrus plata, nedrīkst izvietot nekādus iezogojumus un būves, ja tie nav saistīti ar ūdens izmantošanu, mazgāt tehniku un lietot indīgās ķimikālijas, kā arī šķidros mēslošanas līdzekļus.

Labi jāiegaumē, ka upmalas un upes nav atkritumu izgāztnes. Uz lauka veidojot kūsmēsļu pagaidu glabātavas, bieži vien izvēlas upju vai ezeru malas, grāvmalas vai arī izveido pie drenu kontrolakām.

Daudzas tonnas gan tiek izvestas, taču gaidītās ražas tomēr nav, arī ūdens kļūvis nelietoams. Konstatēts, ka ceļā no fermas līdz iestrādei augsne zaudējam ap pusi kūsmēsli, jo netiek ievērota uzkrāšanas, uzglabāšanas un iestrādes tehnoloģija, tāpēc ka puse no vērtīgajām barības vielām nonāk ūdenī.

Nepieciešams no upēm atvērzt lopus aplokus, likvidēt izgāztnes pie tām, attīrīt un sakārtot piekrastes zonas. Un, bez šaubām, katrā ziņā ievērot ražošanas tehnoloģiju.

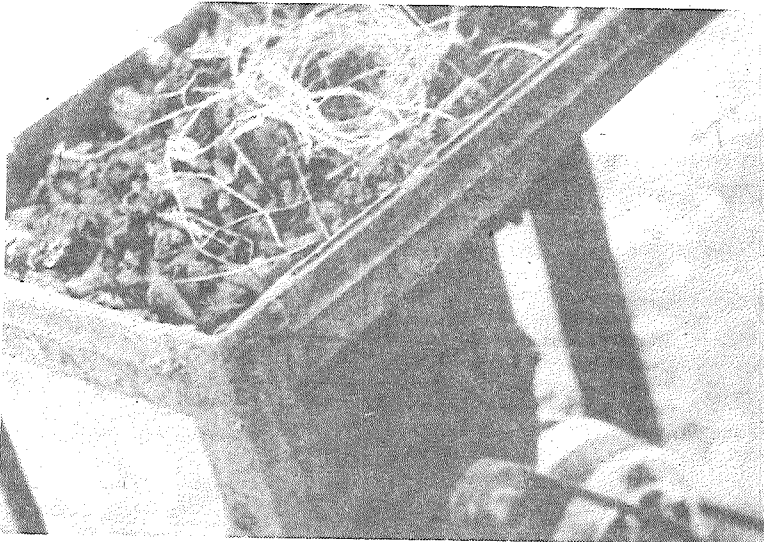
Gaisa tīrības uzlabošanā liela nozīme ir apstādījumiem, zaļajai zonai. To kopšana un sargāšana ir visas sabiedrības pienākums.

Mežs ir viena no mūsu lielākajām bagātībām, mūsu planētas roka, tas vienmēr ir bijis un būs nepieciešams cilvēkiem gan kā koksnes un citu labumu devējs, krātuve, gan kā apkārtējās dabas būtiska sastāvdaļa, gan kā atpūtas vieta, prieka un iedvesmas avots.

Bet ko mēs darām, kā izturamies pret savu zaļo draugu, kādā virzienā darbojas mūsu ekoloģiskā domāšana? Meži piesārņoti, daži neapzinītie cilvēki atkritumu izgāztnes ierīkojuši vairākās vietās. Zaļais draugs raud kā mazs bērns, bet mēs turpinām savu negodīgo rīcību. Katru gadu tiek stādīti atsevišķi koki, taču tajā pašā laikā ļoti daudz koku iet bojā.

Visbagātākā mantnīca, kādu vien pazīst pasaulē, nepašaubāmi ir daba. Taču šajā mantnīcā jāsaņem ar apdomu. Lai šodien mūs vieno doma: daba ir mūsu mājas, būsīm labi saimnieki tajās.

Tatjana VILCĀNE, Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības Preiļu rajona nodaļas padomes priekšsēdētāja vietniece

Saudzību

«spārnotajiem draugiem!»

Kādreiz stāstīja viens no traktoristiem:

«Pēc darba savu «Belarusu» novietoju vienā un tajā pašā vietā. Atnākot rītā uz darbu, pamantāju, ka no tā aizspurdz kāds putniņš. Droši vien uzlāstījis kukaiņus, zāļu sēkliņas — tās darba laikā traktors «savāc» lielos daudzumos. Lai jau mīļoļas — vai man žēl!»

Bet putniņš katru rītu aizspurdza prom, kad sāku darboties ap traktoru. Tā bija cielaviņa. Apskatījis mašīnu rūpīgāk, pamantāju ligzdīņu ar mazām olniņām. Muļķīte, vai tad citur vietas nebija? Neredzēt tev bērneli. Bet bija žēl ņemt laukā ligzdīņu. Vairākas dienas jau to biju vizinājis, bet putniņš nepamea — tāpat uz kaut ko vēl cerēja.

Turpināju traktoru novietot turpat. Cielaviņa katru rītu to atstāja manā ziņā. Ligzdīņai nekaitēja traktora šūpošanās un kratīšanās, olniņām pietika siltuma no motora. Un notika brīnums — putniņi izšķīlās...»

Kā tur īsti bija, zina tikai traktorists un viņa biedri. Ja viņiem izdevās nenodarīt pāri putnu ģimēnītei un tā saņēma papildinājumu, tad tas ir lieliski un paldies viņiem par to.

Šis gadījums nebūt nav fenomenāls: lieli un mazi putniņi dēj olniņas un izperina savas jaunās paaudzes gluži neiedomājamās vietās, ne tikai koku dobumos un cilvēku izgatavotos būros. Jau pierasts, ka lielais baltais stārķis gadiem ilgi dzīvo uz māju skurstieņiem, ūdenstorniem, augstsprieguma līniju stabiem un tamlīdzīgi-

gi. Cielaviņas iecienījušas elektrosadales kastēs un citas tikpat bīstamas vietas. Kāds pāris atradis vietu ligzdai kastītē, kurā noslēpts elektrokontakts — te klāt netiks kaķis, maz ielūkojas cilvēki, bet kabelim paredzētais caurums ir tieši kā radīts putneļu lodzīšanai turp un atpakaļ — to viņi dara nemīļīgi, jo ligzdīņā četras vēl vārgi čiepstošas, bet sparīgi atvērtas mutes!

Bet ar šādu neizvēlību un palaušanasos sīkie putniņi nonāk lielās briesmās. Mūsu fotoattēlā ligzdīņa savīta... pašā speltē: uz ogleņiem ēzē! Mehaniķi zatori to nebija izmantojuši kādu laiku, un putnu pāris bija «pievācis» sev.

Ak vai. Arī zināmā drošībā sīkie dziedātāji un kukaiņu ķērāji, dāru sargātāji no kaitēkļiem ne vienmēr var izperēt savus mazulius. Kādreiz man gribēja parādīt retumu: pamestā mājēlē vecā parkā pie skolas vīrs kāda loga apmalēs esot vesela putnu pilsētiņa. Kad mēs pielavījāmies sešām cieši līdzās sarindotām ligzdīņām, tur dzīvība bija gājusi bojā — mazie putnu bērniņi bija beigti. Droši vien daudzi bija tā gājuši un priecājušies par neredzēto ainu, aizbaidījuši vecos putnus un mazulius pakļāvuši bada nāvei.

Bet ne tikai pārlieku liela mīlestība un zinātkārība pazudina pērļumus. Lauku laudis katrs, liels un vecs, zina: atradi ligzdīņu — nejausi neuzpūt tai savu dvasu — tā aizbaidīsī vecos putnus, tie vairs nenāks pie saviem mazulītiem, neizjauc arī kārtību apkārtnē. Paklaustīsim padomam!

Ādolfs Babris mūsu agrofirms saimniecībā, varētu teikt, parādījās nejausi. Viņš pats par to stāsta vienkārši: dēls šeit dzīvo, paacīnājis. Atbraucis, piedāvājuši darbu par zirgkopēju — uzņēmies. Vienkārši viss un skaidri. Bet viņa ir galvenais: zemkopja atbildība par zemi un par tiem, kuri mīt uz tās. Tādi cilvēki, kā Ādolfs, vispirms padomās, pirms kādam kukainim vai augam nodarīt pāri, ar

cieņu un mīlestību izturas pret mūsu «jaunākajiem brāļiem» — dzīvniekiem.

Aplokā pie fermas, kurā izvietoti darba zirgi, rikšo sprigani kumeliņi. Stāp viņiem arī kāda mazāka ķēvīte. Tā bijusi vēl zīdaiņos, pavisam maziņa, kad kritusi māte — mazo dzīvnieciņu izbarojis un izaudzējis pats kopējs. Šis gadījums par viņu pasaka daudz.

Pirms gadiem...

Dabas izpēte, apkārtējās vides aizsardzība cilvēkus interesējusi jau kopš seniem laikiem. Arī mūsu republikā zinātnieki un speciālisti centušies noskaidrot, ar ko bagātas zemes dzīles, nodarbojies ar iegūto datu sistematizēšanu, lai tos varētu darīt zināmus plašai sabiedrībai un pievērstu uzmanību taupīgai izmantošanai, saglabāšanai.

Par dažiem svarīgākajiem veiktumiem un atradumiem īsumā pastāstīsim.

Pirms 25 gadiem jūnijā pie Adzes, kas atrodas Kurzemē, pirmo reizi urbamos tika atrasta nafta.

1958. gadā sāka un 1978. gadā pabeigta Latvijas kompleksā geoloģiskā un hidrogeoloģiskā kartēšana mērogā 1:200 000. Mūsu republikas geoloģijas pārvaldei pamati likti 1958. gadā. Divus gadus desmitus vēlāk — 1978. gadā LPSR ZA prezidijs nodibinājis UNESCO programmas «Cilvēks un biosfēra» Latvijas republikānisko komiteju.

1738. gadā izdots F. Somonova atlants par Baltijas jūru, bet 1803. gadā D. H. Grindelis publicēja darbu par Baltijas jūru. 1838. gadā izdots Vidzemes guberņas pārvaldes rīkojums par 320 — 510 metru platās aizsargjoslas ierīkošanu gar jūrmalu.

Nav ļauna bez labā

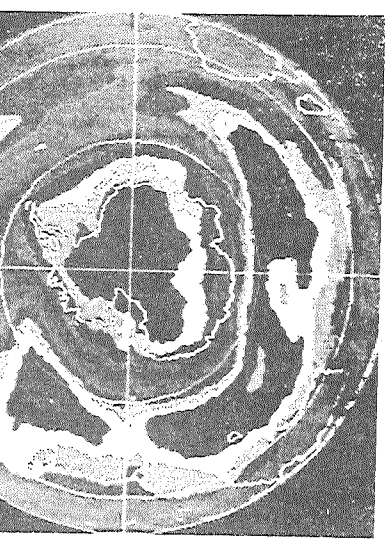
Zirnekļi mums asociējas ar kaut ko plēsontīgu, tumšu. Asinsizsūcēji, viltīgi iemānītāji savos tīklos. Bet vai viņi ir vainīgi, ka daba tiem ierādījusi tik nelīdzīgu lomu šajā pasaulē. Un vai launums ir tikai launums? Vai viņi nedarā arī cilvēkam derīgu darbu: neiznīcina mušas, citus lidojošus kukaiņus, kuri ir vēl lielāki ienaidnieki? Varbūt arī dzejnieku mums būtu mazāk, ja cilvēkiem nebūtu iespēju rītos redzēt sudrabainu pilieniņu pilnus zirnekļu tīklus...
Gunāra VILCĀNE foto.

Antarktīdas fenomēns

70. gadu sākumā mūsu planētas gaisa apvalkā trīs ceturtdaļas tehnoloģiskā hlorā «piegādāja» aerosolu freoni, kas zem spiediena un sašķīdinātā veidā tika izmantoti balonos dezodorantu, laku un krāsu izsmidzināšanai. Atlikušo daļu atmosfēra saņēma no saldēšanas kondicionēšanas un tamlīdzīgām iekārtām, kurās tika izmantoti freoni, un šis iekārtas bija nokalpojūšas savu derīgo mūžu. Pašlaik aerosolu daļa samazinājusies par ceturtdaļu, taču hlorā daudzums atmosfērā 15 gadus dubultojies. Tagad to «piegādā» lielāko tiesu «putu» tehnoloģija — plastmasas, celtniecības izolācijas materiālu, ugunsdzēsības līdzekļu ražošana.

Mūsu kartē (no žurnāla «V mire nauki») parādīta ozoņa izplatība virs Antarktīdas 1987. gada 5. oktobrī pēc amerikāņu pavadoņa «Nimbus — 7» datiem. Ar baltām kontūrām iezīmēti kontinenti, tumšā krāsā ir teritorija, kur ozoņa daudzums sastāda minimālo daļu — 125 dobsonus, nedaudz gaišākos toņos — 150-200 dobsoni (viens tūkstošā daļa no centimetru bieza atmosfēras ozona slāņa 760 milimetru spiedienā pie 0 grādu temperatūras, nosaukta par godu Oksfordas universitātes ievērojamam ozonometristam).

Tāpat atmosfēru piesārņojam arī mēs paši, kuri izmantojam aerosolus, ledusskapjus un tamlīdzīgi, ja ar tiem apejamies pa roku galam. Šinī gadījumā ir spēkā pārbaudītā paruna: «Arī maza ciniņš gāj lielu vezumu». Tomēr atbildības lauvas tiesa gulstas uz rūpniekiem. Piemēram, laikraksts «Izvestija» rakstīja, ka Rumānijas ķīmiķu pilsētā Džurdžā atmosfēras piesārņojums ir desmit reizes lielāks par pieļaujamo normu. Katram no mums jābūt nomodā par savu nākotni — citas

